

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 6CdoPr/13/2025                 |
| Identifikačné číslo spisu: | 1112229905                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 26.11.2025                     |
| Meno a priezvisko:         | Mgr. Dušan Čimo                |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2025:1112229905.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. M., narodeného X. B. XXXX, Š., B. XX, zastúpeného splnomocnenkyňou SODOMA VULGAN, spol. s r.o., Bratislava - mestská časť Nové Mesto, Kominárska 2, 4, IČO: 47 254 084, proti žalovanému Železničiam Slovenskej republiky, Bratislava, Klemensova 8, IČO: 31 364 501, o zaplatenie mzdových nárokov s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-4Cpr/9/2012-490, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. novembra 2024 sp. zn. 3CoPr/13/2024, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (teraz Mestský súd Bratislava IV, ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. apríla 2023 č. k. 4Cpr/9/2012-490 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 516,98 € spolu s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 79,23 € od 13. júna 2011 do zaplatenia, zo sumy 71,27 € od 13. júla 2011 do zaplatenia, zo sumy 52,82 € od 13. augusta 2011 do zaplatenia, zo sumy 88,03 € od 13. septembra 2011 do zaplatenia, zo sumy 76,02 € od 13. októbra 2011 do zaplatenia, zo sumy 70,42 € od 13. novembra 2011 do zaplatenia a zo sumy 79,19 € od 13. decembra 2011 do zaplatenia (výrok I.), konanie v časti istiny 1 058,73 € zastavil (výrok II.), vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok III.) a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok IV.).

2. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou zo 14. septembra 2012 domáhal od žalovaného zaplatenia 1 139,97 € (istina 612,61 € a úroky z omeškania 527,36 €), podaním z 8. júna 2014 potom žalobu zmenil a žiadal priznať istinu 3 317,44 € a úroky z omeškania 840,23 €. Ďalším podaním zo 16. októbra 2021 žiadal priznať istinu 2 258,71 € a úroky z omeškania 9 % ročne z jednotlivých nedoplatkov na mzde od 13. dňa príslušného kalendárneho mesiaca. Podaním z 8. marca 2022 (doručeným súdu 22. marca 2023) vzal žalobu v časti istiny 1 058,73 € späť. Nakoľko žalovaný s čiastočným späťvzatím žaloby súhlasil, podľa ustanovenia § 145 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v

znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) konanie o tejto časti žaloby zastavil (výrok II. rozsudku).

3. Súd prvej inštancie vychádzal z nesporných skutočností, že žalobca bol v období od augusta 2009 do novembra 2011 zamestnancom žalovaného. Jeho práca hasiča bola určená denným poriadkom tak, že pracovný čas trval 24 hodín a potom nasledovala 48-hodinová prestávka mimo pracoviska. V čase od 18.00 hod. do 24.00 hod. mu bol nariadený tzv. „odpočinok na pracovisku“, počas ktorého čakal na výkon práce. Žalovaný potvrdil, že pôvodne nevyplácal zamestnancom za uvedený čas na pracovisku od 18.00 hod. do 24.00 hod. mzdu ani náhradu mzdy, pretože podľa neho nešlo o pracovnú pohotovosť, keďže zamestnanci mali vytvorené podmienky na oddych a prácu nevykonávali. S odmeňovaním za tento čas strávený na pracovisku začal až na základe rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave z 24. februára 2012 sp. zn. 8Co/209/2011, podľa ktorého službu v čase od 18.00 hod do 24.00 hod. (s výnimkou výjazdu na zásah) nemožno kvalifikovať ako odpočinok v zmysle § 85 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“), ale minimálne ako neaktívnu časť pracovnej pohotovosti podľa ustanovenia § 96 ods. 4 Zákonníka práce a § 4 ods. 1 zákona č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 462/2007 Z. z.“). Spornou v konaní zostala otázka výšky a výpočtu mzdového nároku za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti za obdobie od augusta 2009 do novembra 2011.

4. Na námietku premlčania vznesenú žalovaným posudzoval súd prvej inštancie jednotlivé úpravy žaloby a keďže žalobca sa podaním z 8. júna 2014 domáhal rozdielu medzi pôvodne žalovanou a mzdou, ktorú mu žalovaný vyplatil v priebehu konania a žalobcom novo vypočítanou výškou mzdy 3 317,44 € a úroku z omeškania 840,23 €, dospel k záveru, že žalobca si týmto podaním uplatnil iný hmotnoprávny nárok vyplývajúci zo zmenených skutkových okolností. Novo uplatnený nárok spolu s úrokmi z omeškania, ktorý bol splatný pred 11. júnom 2011, posúdil ako premlčaný vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote. Za nepremlčané považoval súd prvej inštancie mzdové nároky od mája 2011 do novembra 2011 (mzdové nároky za mesiac máj boli splatné 12. júna 2011 s tým, že najneskôr si žalobca včas mohol nároky za máj 2011 uplatniť 13. júna 2014). Námietku premlčania nepovažoval za takú, ktorá by bola v rozpore s dobrými mravmi, pretože žalovaný nemal možnosť ovplyvniť čas uplatnenia mzdových nárokov žalobcom v tomto konaní. Postup žalovaného, ktorý dlhodobo nevyplácal zamestnancom mzdový nárok za dobu odpočinku na pracovisku, sám osebe nezakladá rozpor s dobrými mravmi. Žalobca v konaní vystupoval ako slabšia strana sporu, bol však od začiatku súdneho konania zastúpený právny zástupcom a v konaní neuviedol dôvody, ktoré mu neumožňovali uplatniť si v pôvodnej žalobe mzdový nárok vo výške a na základe skutkového zdôvodnenia prezentovaného až v rozšírení žalobného petitu.

5. Nárok žalobcu na náhradu mzdy za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na pracovisku za obdobie od mája 2011 do novembra 2011 súd prvej inštancie posudzoval podľa ustanovenia § 96 ods. 1 až 3 Zákonníka práce. Vychádzal z toho, že táto doba sa započítava do pracovného času, nejde však o výkon práce, nakoľko žalobca počas nej nepracoval, ale bol pripravený pracovať, čo plne zodpovedá inštitútu pracovnej pohotovosti (okrem času, kedy bol žalobca povolaný k zásahu). Podľa § 96 ods. 3 Zákonníka práce patrí žalobcovi mzda vo výške pomernej časti základnej zložky, najmenej však vo výške minimálnej mzdy v eurách za hodinu podľa osobitného predpisu (do 31. augusta 2011 najmenej vo výške minimálneho mzdového nároku stanoveného v § 120 ods. 4 Zákonníka práce v eurách za hodinu pre 1. stupeň náročnosti práce). Medzi stranami bol sporný výklad pojmu „pomerná časť základnej zložky mzdy“. Podľa súdu pomerná časť základnej zložky mzdy je pri neaktívnej časti pracovnej pohotovosti časť základnej zložky mzdy pripadajúca na čas pracovnej pohotovosti. Vo všeobecnosti sa za základnú zložku mzdy podľa ustanovenia § 119 ods. 3 Zákonníka práce považuje zložka mzdy poskytovaná zamestnancovi podľa odpracovaného času alebo podľa dosiahnutého výkonu. V danom prípade je základnou zložkou mzdy mesačný plat a pomerná časť je podielom mesačného platu zodpovedajúcim pracovnej pohotovosti (mesačná mzda: fond pracovného času x počet hodín neaktívnej časti pracovnej pohotovosti). Potom pomerná časť základnej zložky sa rovná časti mesačnej mzdy

zodpovedajúcej podielu počtu hodín neaktívnej časti pracovnej pohotovosti na pracovisku z mesačného fondu pracovného času pre ustanovený týždenný pracovný čas. Za nedôvodnú súd považoval argumentáciu žalovaného, že zákon neurčuje pomernú časť základnej zložky mzdy ani výpočet, a preto je stanovenie pomernej časti základnej zložky mzdy ako odmeny za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na dohode medzi zamestnancom a zamestnávateľom a z gramatického výkladu ustanovenia § 96 ods. 3 Zákonníka práce možno vyvodit', že zákonné minimum pre odmeňovanie neaktívnej časti pracovnej pohotovosti je aplikovateľné len v prípade, ak základná zložka mzdy je dohodnutá nižšou sumou, ako je minimálna mzda. Priklonil sa k argumentácii žalovaného o úmysle zákonodarcu odlišit' výšku mzdy za riadny výkon práce a mzdy za aktívnu a neaktívnu časť pracovnej pohotovosti a mzdy za pracovnú pohotovosť mimo pracoviska, čo v zásade vychádza z úijného práva. Za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti patrí zamestnancovi pomerná časť základnej zložky mzdy, teda nie mzda v celej výške spolu so zvýhodneniami dohodnutými nad rámec základnej zložky mzdy. Súd prvej inštancie poukázal aj na subsidiárny charakter ustanovenia § 96 ods. 3 Zákonníka práce, v dôsledku ktorého mzda za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na pracovisku môže byť dohodnutá v pracovnej zmluve alebo kolektívnej zmluve aj inak, avšak u zamestnanca, u ktorého základná zložka mzdy je vyššia ako minimálna mzda, nemôže byť táto mzda dohodnutá v nižšej výške ako je pomerná časť jeho základnej zložky mzdy. Iná úprava mzdy môže byť len v prospech zamestnanca. Kolektívna zmluva a smernica zamestnávateľa, ktorá priznáva zamestnancovi nárok na mzdu za pracovnú pohotovosť vo výške zákonného minima upraveného v ustanovení § 96 ods. 3 Zákonníka práce, nereflektuje, že u niektorých zamestnancov môže byť pomerná časť základnej zložky mzdy vyššia ako minimálna mzda, v dôsledku čoho priznáva zamestnancovi nárok na nižšiu mzdu, ako je upravená v ustanovení § 96 ods. 3 Zákonníka práce, je v tejto časti s prihliadnutím na ustanovenie § 231 ods. 1 Zákonníka práce a ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov, neplatná. Súd prvej inštancie neprihliadol na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolač súd“) v odôvodnení uznesenia z 29. apríla 2019 sp. zn. 4Cdo/165/2018 predovšetkým vzhľadom na nemeritórny charakter tohto rozhodnutia, ako aj na zrejmy rozpor medzi znením kolektívnej zmluvy, súčasťou ktorej je predmetná smernica o odmeňovaní zamestnancov a Zákonníkom práce ako všeobecne záväzným právnym predpisom.

6. Súd prvej inštancie výšku mzdy za dobu neaktívnej časti pracovnej pohotovosti na pracovisku žalobcu za obdobie od mája 2011 do novembra 2011 vypočítal tak, že výsledok podielu tarifnej mzdy žalobcu a mesačného fondu pracovného času vynásobil počtom hodín neaktívnej časti pracovnej pohotovosti na pracovisku. Vychádzal z fondu pracovného času uvedeného znalkyňou Q.. J.. Z. R. v znaleckom posudku č. 6/2016, vyhotovenom v súdnom konaní vedenom vo veci žalobcu V. Š. proti žalovanému v skutkovo totožnej veci. Počet hodín neaktívnej časti pracovnej pohotovosti žalobcu v konaní nebol sporný a vyplýval z rozpisu, ktorý predložil žalovaný. Výška mzdy vyplatennej žalovaným žalobcovi za konkrétny mesiac bola násobok počtu hodín neaktívnej časti pracovnej pohotovosti na pracovisku a hodinovej mzdy určenej v Smernici pre odmeňovanie zamestnancov ŽSR č. 341/2004/105-O105. Súd prvej inštancie vychádzal z týchto zistení a žalobcovi priznal doplatok mzdy za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti 516,98 € (za máj 2011 sumu 79,23 €, za jún 2011 sumu 71,27 €, za júl 2011 sumu 52,82 €, za august 2011 sumu 88,03 €, za september 2011 sumu 76,02 €, za október 2011 sumu 70,42 € a za november 2011 sumu 79,19 €). Vo zvyšnej časti uplatneného a premlčaného nároku súd prvej inštancie žalobu zamietol pre jeho premlčanie. Žalovaný sa s vyplatením mzdy dostal do omeškania, a preto súd vyhovel žalobe o priznanie úroku z omeškania s plnením vo výške 9 % ročne z nedoplatku mzdy za jednotlivé mesiace od mája 2011 do konca novembra 2011, vždy odo dňa nasledujúceho po dni stanovenom ako výplatný deň, teda od 13. dňa v mesiaci do zaplattenia. V zvyšnej časti žalobu o úroky z omeškania zamietol. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP v spojení s jeho ustanovením § 256 ods. 1 a v konaní úspešnejšiemu žalovanému tento nárok nepriznal, pretože mu v konaní žiadne trov nevznikli.

7. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie aj „nižšie súdy“) rozsudkom z 28. novembra 2024 sp. zn. 3CoPr/13/2024 na odvolania oboch strán sporu potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I., III. a IV. a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej

inštalácie, ktoré považoval za jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a logickým spôsobom sa vypořádavajúce so všetkými relevantnými skutkovými i právnymi aspektmi veci.

8. K námietke žalobcu, že súd prvej inštalácie pri posudzovaní námietky premlčania vznesenej žalovaným vychádzal z nesprávneho právneho názoru, odvolací súd s poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu z 28. mája 2019 sp. zn. 1Cdo/203/2018 (publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 31/2020) uviedol, že aby bola námietka premlčania v rozpore s dobrými mravmi „musí ísť o veľmi výnimočné prípady, v ktorých je výrazom zneužitia tohto práva na úkor strany, ktorá márne uplynutie premlčacej doby nezavinila.“ Z tvrdení žalobcu v konaní podľa odvolacieho súdu však nebolo možné vyvodit' dôvody, ktoré mu neumožňovali uplatniť si v pôvodnej žalobe mzdový nárok vo výške a na základe skutkového zdôvodnenia prezentovaného v podaní, ktorým zmenil žalobný petit. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštalácie, že žalobca zmenou žaloby podaním doručeným súdu 11. júna 2014, ktorou žiadal vyšší doplatok mzdy s príslušenstvom a zmenil opis pre vec rozhodujúcich skutočností (kvantitatívna i kvalitatívna zmena žaloby), si voči žalovanému uplatňoval iný nárok ako pôvodnou žalobou. Uplatnil si totiž doplatenie mzdového nároku nad žalovaným vyplatenou sumou, t. j. rozdiel medzi pôvodne žalovanou a žalovaným v priebehu konania vyplatenou mzdou a žalobcom novo vypočítanou výškou mzdy (t. j. rozdiel medzi mzdovým nárokom vyčísleným podľa zaradenia do siedmej tarifnej triedy a vyplatenou mzdou).

9. K odvolaniu žalovaného, ktorý namietal chýbajúce vymedzenie rozhodujúcich skutočností v žalobe a ďalších podaniach žalobcu v takom rozsahu, ktoré by umožňovalo o veci rozhodnúť, odvolací súd uviedol, že nárok uplatnený žalobou je charakterizovaný opísaním skutkových okolností, ktorými žalobca svoj nárok zdôvodňuje. Týmto skutkovým základom, ktorý žalobca uvedie v žalobe v spojitosti so žalobným petitom, je potom vymedzený základ nároku uplatneného žalobou, ktorý je predmetom sporu. Rozhodujúcimi skutočnosťami sú údaje, ktoré treba na to, aby bolo jasné, o čom a na akom podklade má súd rozhodnúť. Právny dôvod požadovaného plnenia vyplýva zo súhrnu opísaných skutkových okolností. Žalobca nie je povinný uviesť ustanovenia právneho predpisu, ktorým nárok odôvodňuje a právna kvalifikácia nároku žalobcom nie je pre súd záväzná, pretože právne posúdenie veci podľa predpisov hmotného práva patrí súdu.

10. Odvolací súd podrobne opísal obsah spisu, podľa ktorého sa žalobca žalobou zo 14. septembra 2012 domáhal zaplata 1 139,97 € ako nedoplatku náhrady mzdy (náhrady mzdy minimálne v rozsahu pracovnej pohotovosti za obdobie trvania „odpočinku na pracovisku“) a úrokov z omeškania, bez ich špecifikovania. K žalobe priložil tabuľkový výpočet nekorešpondujúci s uplatnenou sumou, ktorý vychádzal z náhrady mzdy za hodinu pohotovosti v roku 2009 vo výške 1,69 €, v roku 2010 vo výške 1,76 € a v roku 2011 vo výške 1,82 € a uviedol, že žalovaný mu vyplatil väčšiu časť náhrady za pracovnú pohotovosť. V podaní zo 14. januára 2013 označenom ako doplnenie žaloby žalobca uviedol, že si uplatňuje žalovanú sumu ako nedoplatok na mzdových náhradách, konkrétne nárok na náhradu za pracovnú pohotovosť podľa ustanovenia § 96 ods. 5 Zákonníka práce, že za roky 2009 až 2011 mu patrí za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti náhrada mzdy 3 088,20 €, z ktorej si uplatňuje 612,61 € a že žalovaný mu pred podaním žaloby vyplatil 60 % náhrady za pracovnú pohotovosť. Uplatnil si aj úroky z omeškania 527,36 € bez bližšej špecifikácie. Ďalej uviedol, že sa nevzdáva ostatných nárokov z pracovnoprávneho vzťahu, najmä nárokov vyplývajúcich z ustanovenia § 4 ods. 6 zákona č. 462/2007 Z. z. Podaním z 10. júna 2014, osobne podaným na súde 11. júna 2014 žalobca zmenil žalobu s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 6 zákona č. 462/2007 Z. z., pretože mzda, ktorú dostával v rokoch 2009 až 2013 bola nižšia, ako by mu patrila pri správnom zaradení do siedmej tarifnej triedy. V roku 2009 mu žalovaný priznal tarifnú mzdu 1,89 €, pričom reálna mzda mala byť 3,25 €, v roku 2010 mu priznal tarifnú mzdu 1,97 €, pričom reálna mzda mala byť 3,39 €, v roku 2011 mu priznal tarifnú mzdu 2,03 €, pričom reálna mzda mala byť 3,50 €, v roku 2012 mu priznal tarifnú mzdu 2,09 €, pričom reálna mzda mala byť 3,55 € a v roku 2013 mu priznal tarifnú mzdu 2,16 €, pričom reálna mzda mala byť 3,83 €. Zo sumy 4 849,69 € (bez bližšej špecifikácie) mu žalovaný uhradil 1 525,32 € (bez bližšej špecifikácie), a preto mu žiadal uložiť povinnosť uhradiť mu 3 324,37 € s úrokmi z omeškania (i tu bez bližšej špecifikácie). Uplatnil si týmto doplatenie mzdového nároku nad žalovaným vyplatenou sumou, t. j. rozdielu medzi pôvodne uplatneným nárokom, ktorý mu žalovaný v priebehu konania uhradil a novo

vypočítaným nárokom zamestnanca zaradeného do siedmej tarifnej triedy po odpočítaní od už vyplatenej mzdy. V podaní za 8. septembra 2014, doručenom súdu 9. septembra 2014 žalobca uviedol, že si uplatňuje nárok na náhradu za pracovnú pohotovosť podľa ustanovenia § 4 ods. 6 zákona č. 462/2007 Z. z. a žiadal uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť mu 3 317,44 € a úroky z omeškania 840,23 € (bez bližšej špecifikácie). Súd prvej inštancie uznesením zo 4. novembra 2014 č. k. 4Cpr/9/2012-52 v spojení s opravným uznesením z 26. októbra 2015 č. k. 4Cpr/9/2012-56 žalobcom urobenú zmenu žaloby pripustil. V podaní zo 16. októbra 2021 žalobca uviedol, že žalovaný mu vyplácal za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti mzdu podľa dojednania v kolektívnej zmluve, od 1. januára 2010 sumu 1,97 € za hodinu, od 1. januára 2011 sumu 2,03 € za hodinu, od 1. januára 2012 sumu 2,09 € za hodinu a že nedoplatok na mzde od augusta 2009 do decembra 2011 je 2 258,71 € a žiadal priznať aj 9 % úrok z omeškania s vyplatením mzdy.

11. Z uvedeného prehľadu podaní žalobcu je zrejmé, že žalobca spôsobil značnú neprehľadnosť uplatňovaných nárokov, avšak z obsahu jeho podaní podľa odvolacieho súdu vyplýva, že nárok má skutkový základ v tvrdení žalobcu o nariadení žalovaného, aby sa zdržiaval na pracovisku a bol pripravený na výkon práce, za čo nedostal mzdu, ktorá mu patrila. Zo žalobcom opísaného skutkového deja bolo zrejmé, o čom a na akom základe má súd prvej inštancie rozhodnúť, keďže popísal skutočnosť, na základe ktorých mohol súd prvej inštancie dospieť k právnomu záveru o tom, či nárok vyjadrený žalobným petitom, vzhľadom na tvrdené a preukázané skutočnosti, je alebo nie je právne opodstatnený. Právne posúdenie veci podľa právnych noriem, ktoré na tvrdený skutkový stav dopadajú, je vecou súdu, ktorý má povinnosť vyhľadať na vec prislúchajúcu právnu normu. Odvolací súd preto nesúhlasil s námietkou žalovaného, že konštrukcia (zmenenej) žaloby pre nedostatok jej skutkových tvrdení neumožňovala vo veci meritórne rozhodnúť. Keďže táto jediná odvolacia námietka žalovaného nebola dôvodná, nebola spôsobilá ani privodiť pre žalovaného priaznivejšie rozhodnutie v spore.

12. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanoveniami § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP tak, že úspešnejšiemu žalovanému, nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože náhradu trov odvolacieho konania nežiadal.

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b), resp. písm. c) CSP.

14. Porušenie práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP] podľa dovolateľa spočíva v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom sa nezaoberal viacerými jeho relevantnými odvolacími námietkami, poukazom na iné rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave (napr. sp. zn. 7CoPr/3/2023) a námietkami k interpretácii ustanovenia § 96 ods. 3 a § 120 Zákonníka práce vo vzťahu pomernej časti základnej zložky mzdy k spôsobu odmeňovania za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti a jeho odlíšeniu od odmeňovania za aktívnu pracovnú pohotovosť. Zdôraznil úmysel zákonodarcu odlišovať výšku mzdy za riadny výkon práce a mzdu za aktívnu a neaktívnu časť pracovnej pohotovosti a že rovnaké odmeňovanie za aktívnu i neaktívnu časť pracovnej pohotovosti nevyplyva zo žiadneho zákonného ustanovenia, odporuje elementárnej logike a je v rozpore s princípmi spravodlivosti, najmä ak sa za základ pre výpočet mzdového nároku za pracovnú pohotovosť aplikuje tarifná mzda. Podľa jeho názoru v danom prípade neboli podmienky na odkaz odvolacieho súdu na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, pretože z neho nevyplyva kvalifikované vysporiadanie sa s jeho zásadnou argumentáciou. Poukázal na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora (C-437/05 Vörel), ktoré deklaruje správnosť postupu odmeňovania zamestnanca za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti, ktorej výkon sa síce považuje za pracovný čas, ale bez reálneho výkonu práce, čo nebráni členskému štátu, aby pracovnú pohotovosť zamestnanca odmeňoval menej výhodne ako skutočný výkon práce. Uviedol, že odvolací súd sa týmito argumentami, ktoré tvorili podstatnú časť jeho obrany v konaní pred súdom prvej inštancie i v odvolaní, vôbec nezaoberal a ani neuviedol, prečo tieto argumenty nie sú relevantné.

15. Žalovaný ďalej namietal, že odvolací súd pri rozhodovaní zohľadnil závery znaleckého posudku

znalkyne Q.. J.. Z. R. č. 6/2016, čím mu tiež znemožnil uskutočňovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pretože znalkyňa v tomto posudku prekročila svoje kompetencie, keď vykladala ustanovenie § 96 ods. 3 Zákonníka práce, čím zasiahla do výhradnej právomoci súdu, čo v konaní namietal, a napriek tomu ich (závery znalkyne) súd prvej inštancie použil ako dôkaz.

16. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP tým, že odvolací súd považoval časť Kolektívnej zmluvy zo 17. marca 2011, ktorá upravovala nárok zamestnancov na náhradu mzdy za pracovnú pohotovosť za neplatnú, čím sa odklonil od záverov Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uvádzaných v jeho nálezoch sp. zn. I. ÚS 242/07, IV. ÚS 142/2018 a I. ÚS 243/07 a v rozhodnutiach najvyššieho súdu z 29. apríla 2019 sp. zn. 4Cdo/165/2018, zo 17. októbra 2011 sp. zn. 7Cdo/42/2010 a z 31. marca 2018 sp. zn. 7Cdo/1/2018. Od záverov v uvedených uzneseniach najvyššieho súdu sa odklonil súhlasom s prekvapivým právnym posúdením časti kolektívnej zmluvy o odmeňovaní zamestnancov súdom prvej inštancie ako neplatnej, vyjadreným až v odôvodnení samotného rozsudku, čím potom stranám nebolo umožnené vyjadriť sa (uplatniť prostriedky procesného útoku alebo obrany), pričom platnosť kolektívnej zmluvy nebola počas konania spochybnená a nebola ani predmetom predbežného právneho posúdenia. Ďalší odklon sa týkal rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/165/2018 a nálezov ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 242/2007, I. ÚS 243/2007 a IV. ÚS 142/2018, ktorých právne závery odvolací súd nepovažoval za aplikovateľné pri posudzovaní dohody medzi ním a odborovou organizáciou, ktorá v rámci kolektívneho vyjednávania a zastupovania jeho zamestnancov, vyjedнала pracovné podmienky stanovené v kolektívnej zmluve. Mal za to, že žalobcovi patrí za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na pracovisku mzda vo výške osobitne dojednanej v Smernici pre odmeňovanie zamestnancov ŽSR, ktorá je súčasťou prijatej kolektívnej zmluvy, nakoľko podľa ustanovenia § 120 Zákonníka práce sa minimálne mzdové nároky určené podľa náročnosti vykonávanej práce uplatňujú iba v prípade, keď nie je odmeňovanie dohodnuté v kolektívnej zmluve.

17. Dovolateľ podal dovolanie aj s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1. písm. b) CSP, pretože napádané rozhodnutie záviselo tiež od právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Odvolací súd pri rozhodovaní vychádzal z ustanovenia § 96 ods. 3 Zákonníka práce a uviedol, že „zamestnancovi patrí mzda v prvom rade vo výške pomernej časti základnej zložky mzdy, najmenej však vo výške minimálneho mzdového nároku ustanoveného v § 120 ods. 4 Zákonníka práce v eurách za hodinu pre prvý stupeň náročnosti práce a od 01.09.2011 najmenej vo výške minimálnej mzdy v eurách za hodinu podľa osobitného predpisu.“. Podľa dovolateľa takýto výklad nemožno akceptovať z dôvodu, že takáto úvaha by umožnila rovnaké odmeňovanie výkonu práce a pracovnej pohotovosti, nezohľadňuje odlišnosť medzi obdobím, počas ktorého je práca skutočne vykonávaná a obdobím, kedy k výkonu práce nedôjde a požiadavka na rovnaké odmeňovanie nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu, odporuje elementárnej logike a je v rozpore s princípmi spravodlivosti, najmä keď za základ na výpočet považuje tarifnú mzdu a vôbec nezohľadňuje úpravu v kolektívnej zmluve, ktorú Zákonník práce pripúšťa. Zdôraznil, že ustanovenie § 96 ods. 3 Zákonníka práce stanovuje, že za neaktívnu pracovnú pohotovosť na pracovisku zamestnancovi patrí len časť základnej zložky mzdy. Správnym vyriešením tejto otázky je to, že za neaktívnu pracovnú pohotovosť na pracovisku zamestnancovi patrí len časť základnej zložky mzdy, nie celá základná zložka mzdy. Odmena stanovená kolektívnou zmluvou za neaktívnu pracovnú pohotovosť na pracovisku bola žalobcovi vyplatená v celom rozsahu, jeho nárok bol touto kolektívnou zmluvou stanovený ako časť základnej zložky mzdy, nie celá základná zložka mzdy, pričom nevychádzal z tarifnej mzdy zamestnanca (žalovaného), nakoľko takáto povinnosť mu nevyplýva zo Zákonníka práce, tak ako sa mylne domnievali nižšie súdy. Navrhol, aby dovolací súd zmenil napádaný rozsudok krajského súdu tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a žalovanému prizná nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %, alternatívne zruší rozhodnutia oboch nižších súdov a vec vráti na ďalšie konanie súdu prvej inštancie a žalovanému prizná nárok na náhradu trov v rozsahu 100 % (?). Dovolateľ navrhol tiež odklad vykonateľnosti napádaného rozsudku podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP.

18. Žalobca navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť, nakoľko postupom odvolacieho súdu nedošlo

k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces a vec bola v otázke mzdy za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti podľa ustanovenia § 96 ods. 3 Zákonníka práce správne posúdená. Návrh žalovaného na odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu navrhol zamietnuť.

19. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom [§ 429 ods. 2 písm. b) CSP], v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie prípustné nie je.

20. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného konania osobitné postavenie. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle ustanovenia § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

21. Podľa ustanovenia § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. V danej veci žalovaný prípustnosť dovolania vyvodzoval predovšetkým z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Uvedené ustanovenie Civilného sporového poriadku zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

24. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018 - bod 26 a 5Cdo/57/2019 - body 9 a 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými

deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

25. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, zaoberať sa najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (Garcia Ruiz c. Španielsko, Vetrenko c. Moldavsko, Kraska c. Švajčiarsko).

26. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa ustanovenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). V prípade, ak právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb., tu porovnaj tiež I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii v odôvodnení rozhodnutia koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť záver súdu. Súčasne musí dbať tiež na celkovú presvedčivosť odôvodnenia rozhodnutia, inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú verejnosť, rovnako ako aj pre laickú, prijateľné, racionálne a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07 a I. ÚS 402/08).

27. Aj najvyšší súd v odôvodneniach viacerých rozhodnutí vychádza z toho, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

28. Námietky žalovaného, že odôvodnenie dovolaním napádaného rozsudku odvolacieho súdu je nedostatočné, dovolací súd posudzoval podľa zásady, že právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. K jeho naplneniu dochádza tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav, a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné alebo neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 220 a § 393 CSP, rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd má dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť odôvodnenia zabezpečujúcu spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov súdneho konania (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Nevyžaduje sa, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č.



303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

29. Dovolací súd vo veci zistil, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku citoval ustanovenia právnych predpisov, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil právne závery k danému skutkovému stavu. V odôvodnení rozsudku popísal, ako dospel k záveru o dostatočnom skutkovom základe podanej žaloby, a to aj v súvislosti s viacerými čiastočne neprehľadnými podaniami, ktorými si žalobca uplatňoval v spore svoje mzdové nároky. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd v odôvodnení rozsudku presvedčivo, zrozumiteľne a dôsledne, teda aj objektívne uspokojivo reagoval na obsah odvolania žalovaného, ktoré vyhodnotil tak, že ním namietal nedostatok skutkových tvrdení v žalobe, ktoré bránili súdu vo veci rozhodnúť. Odvolací súd sa v bodoch 26. a 27. odôvodnenia svojho rozhodnutia (tak ako tieto boli rerodukované v bodoch 10. a 11. tohto uznesenia dovolacieho súdu) zaoberal obsahom jednotlivých podaní žalobcu, ktorými si uplatňoval nárok na doplatenie mzdových nárokov. Dospel k záveru, že „žalobca svojim procesným postupom v tejto veci spôsobil značnú neprehľadnosť ním uplatnených nárokov, avšak z obsahu uvedených podaní vyplýva, že žalovaná istina má skutkový základ v tvrdení o nariadenej prítomnosti žalobcu na pracovisku, keď žalobca bol povinný byť v rozhodnej dobe na pracovisku a byť pripravený na výkon práce, za čo nedostal v plnej výške zaplatené. Zo žalobcom opísaného skutkového deja bolo zrejmé, o čom a na akom základe má súd prvej inštancie rozhodnúť, keď popísal skutočnosti, na základe ktorých mohol súd prvej inštancie dospieť k právnemu záveru o tom, či nárok vyjadrený žalobným petitom, vzhľadom na tvrdené a preukázané skutočnosti, je alebo nie je právne opodstatnený.“ Rozhodnutie dovolacieho súdu nie je arbitrárne, keďže je odôvodnené dostatočne podrobne, zrozumiteľne a presvedčivo. Odôvodnenie rozhodnutia dovolacieho súdu spoľahlivo odpovedá na všetky podstatné otázky konania vymedzené žalovaným v odvolaní a nie je dôvod sa od jeho právneho názoru odchyľovať, keď dovolateľ v dovolaní nepredložil argumentáciu spochybňujúcu udržateľnosť záverov dovolacieho súdu v otázke dostatočného opisu rozhodujúcich skutočností v žalobe, ako jej obsahovej náležitosti v zmysle ustanovenia § 131 ods. 1 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

30. K námietkam žalovaného proti tomu, že odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia nezaoberal jeho poukazom na iné rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave (napr. sp. zn. 7CoPr/3/2023) a argumentáciou k interpretácii ustanovenia § 96 ods. 3 a § 120 Zákonníka práce vo vzťahu k slovnému spojeniu „pomerná časť základnej zložky mzdy“ a k spôsobu odmeňovania za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti a jeho odlíšení od časti aktívnej, pri ktorej zdôrazňoval nevyhnutnosť rozlišovať medzi obdobím pracovnej pohotovosti, počas ktorého je práca skutočne vykonávaná a obdobím kedy k samotnému výkonu práce nedôjde, ako aj k námietkam proti hodnoteniu znaleckého posudku Q.. J.. Z. R., poukazuje dovolací súd na to, že žalovaný podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom nespochybňoval právny záver súdu prvej inštancie, že pripravenosť žalobcu na výkon práce, treba považovať za pracovnú pohotovosť, za ktorú mu podľa ustanovenia § 96 ods. 3 Zákonníka práce patrí mzda vo výške pomernej časti základnej zložky, najmenej však vo výške minimálnej mzdy podľa osobitného predpisu, čo v danom prípade, keď nebola dojednaná žiadna pohyblivá zložka mzdy znamená, že tarifná mzda žalobcu sa v celej výške stala základom pre výpočet pomernej časti základnej zložky mzdy a ani nesprávne hodnotenie znaleckého posudku. Odvolací súd, ktorý je podľa ustanovenia § 380 CSP viazaný odvolacími dôvodmi, nemal možnosť zaoberať sa týmito žalovaným uvádzanými nesprávnosťami, a ani dôvod zaujať k týmto skutočnostiam svoje stanovisko v odôvodnení rozsudku.

31. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárne nielen z procesného hľadiska, teda, že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania. Všeobecne princíp subsidiarity vychádza z toho, že

najlepšie postaveným k plneniu úloh sú najnižšie články hierarchie súdov; vyššie články systému zasahujú len vtedy, kedy už prípad nemôže byť riešený na úrovni článku nižšieho.

32. Z uvedeného vyplýva, že nesprávne právne posúdenie veci je pre prípustnosť dovolania relevantným dôvodom len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd alebo ak v odvolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd nenapravil. Neplatí to však, ak samotná strana sporu nevyužila právo namietat' konkrétnu nesprávnosť v odvolaní. Strana sporu mala možnosť ovplyvniť výsledok konania vo vzťahu ku konkrétnej otázke, a ak tak neurobila, hoci tak urobiť mohla a mala, táto otázka sa nestala predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý nemal možnosť v rámci opravného konania vyhodnotiť jej opodstatnenosť (správnosť záveru).

33. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom zisťovať, či sa týmito argumentami a návrhmi odvolací súd zaoberal a či sa pritom nedopustil pochybenia.

34. V danej veci ide o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom aj pri zohľadnení osobitostí sporov s ochranou slabšej strany (ktorou však žalovaný nie je) platí zásada, že práva patria bdelym (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ak žalovaný námietku zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania neuplatnil v odvolacom konaní v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že spôsobilým predmetom dovolacieho konania sú len také námietky, ktoré dovolateľ uplatnil už v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

35. Dovolateľ dovolanie odôvodňoval aj dôvodmi uvedenými v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP pre nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

36. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

37. Dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

38. K posúdeniu dôvodnosti dovolania z tohto dovolateľom uplatneného dôvodu (či dovolateľom napádané rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po zistení prípustnosti dovolania.

39. V zmysle ustanovenia § 422 ods. 1 písm. a) CSP (ktoré je vo vzťahu k § 421 ods. 1 CSP ustanovením *lex specialis*) dovolanie podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada. Podľa § 422 ods. 2 CSP na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v § 422 ods. 1 CSP je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

40. V danej veci bolo žalobcovi rozsudkom súdu prvej inštancie (tým jeho výrokom, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovie) v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu priznaných na istine 516,98 €. Minimálna mzda v roku 2012, v ktorom bola doručená žaloba súdu prvej inštancie, bola

327,20 € (nariadenie vlády č. 343/2011 Z. z.). Rozhodnutie odvolacieho súdu sa teda týkalo peňažného plnenia neprekračujúceho výšku dvojnásobku minimálnej mzdy v čase podania žaloby (nakoľko oným dvojnásobkom by v prejednávanej veci bola až suma 654,40 €).

41. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovaného podľa § 421 ods. 1 CSP je v danej veci vylúčená ustanovením § 422 ods. 1 písm. b) CSP, dovolací súd neskúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Vzhľadom na procesnú neprípustnosť dovolania žalovaného nepristúpil ani k posúdeniu, či napádaný rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

42. Podľa ustanovenia § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a) bolo podané oneskorene, b) bolo podané neoprávnenou osobou, c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d) nemá náležitosti podľa § 428, e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

43. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené odmietol dovolanie žalovaného podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP.

44. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

45. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

46. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.